

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2004. gada janvāris

Cena 15 santīmi

Nr. 1/2 (847/848)

Gadumijas svētku uzrunas

Droši vien ne mazums mūsu ļaužu 31. decembra vakarā mājās pie vieniem televizoriem vēroja gadumijas uzrunas, ko tautai īsi pirms pusnaktis teica LR prezidente un premjers. Cik tās mūsu biedriem iztulkoja viņu dzirdīgie radi un draugi, cik pēc tam viņi izlasīja centrālajā presē — tas paliek nezināms. Taču vairāki lasītāji rosina šīs runas publicēt «Kopsolī». Diemžēl tas nav iespējams pilnībā laikraksta mazā apjoma dēļ. Tāpēc sniedzam fragmentus ar svarīgākiem izteiku-miemi — tieši par nākotni.

No LR prezidentes Vairas Viķes — Freibergas uzruna

Vecā gada vakarā mēdz liet laimes, lai mēģinātu zīlēt, ko nākotne mums varētu atnest. Ir tādi spēki, kas nav mūsu rokās, ko nevaram kontrolēt, bet ir daudz kas, kas ir mūsu pašu rokās, un te nav tikai jālej laimes, gaidot, kas tur iznāks, kas tur izlīs. Mēs varam nemt laimes veseri rokās un kalt paši savu laimi.

Tas jūs gaida, lai katrs, kam ir apņemšanās, pārņemtu kontroli pār savu dzīvi, pār to, kas tam apkārt, arī par to, kas notiek valstī. Mēs varam katrs savu dzīvi veidot, mēs varam katrs savas valsts dzīvi un virzību, tās notikumus un attīstību veidot. Ja ikkatrs Latvijā darītu savu darbu pēc labākās sirdsapziņas tā, lai tas nestu svētību gan viņam, gan citiem, tad mūsu zeme būtu paradīze, te nebūtu rūpju un raižu. Tas ir mūsu rokās, mēs varam daudz ko darīt.

Es novēlu padomāt, uzrakstīt sev kādu sarakstu, varbūt 33 vēlējumus sev, savai valstij par to, ko nākamajā gadā gribētu sasniegt. Sapņosim, domāsim, strādāsim kopā — tad mūsu sapņi būs īstenība. Es novēlu visiem laimīgu, prie-cigu, sekmīgu, veiksmīgu 2004. gadu!

No Ministru prezidenta Einara Repšes uzruna

Aicinu pārdomāt par mūsu zemi un par mūsu tautu — par Latvijas valsts un visu mūsu kopīgo nākotni.

Pēc iestāšanās Eiropas Savienībā un NATO mūs neviens ārējais ienaidnieks vairs nespēs nopietni apdraudēt.

Darba augļi paliks mums pašiem, vairo mūsu Latvijas bagātību un varenību. Ar katru dienu mums kļūs vieglāk un labāk dzīvot.

Un mums būs ko atstāt mantiniekiem, kas vajadzīgi mūsu zemei un tautai. Turēsimies pie zemes, Latvijas ļaudis! Naturēsimies pie citām, pārejošām vērtībām, bet atgriezīsimies pie zemes! Jo redziet — dzelžus, pat vislepnākos, var atkal uztasīt. Arī mājokļus var no jauna sabūvēt. Zemi, to nevar radīt no jauna. Cik nu tās ir, tik ir — visā pasaulē un, protams, arī mazajā Latvijā.

Tāpēc turēsimies pie savas zemes, apdzivosis un kopsim to. Dosimies prom no lielajām pilsētām, no sastrēgumiem ielās un no pārlīvētajiem mikrorajoniem. Dosimies uz laukiem, kur ir plašumi, da-ba un gaiss. Kur katram ir sava zeme un savas mājas, kur nav stresa, kur mierā un klusumā var strādāt jebkuras profesijas pārstāvis, ja vien prasmīgi pielieto modernus transporta un sakaru līdzekļus. Lauku sētu, kur bērni skraida pa pie-mājas plavām — tādu es redzu Latvijas nākotni. Ja mēs neapdzivosisim Latviju, to izdarīs citi — šī vieta tukša nepaliks. Tādēļ mums pašiem jāapdzivo sava zeme.

Rūpēsimies par Latvijas zemi. Lai tā paliek mums pašiem. Jaunajā gadā novēlu ikvienam Latvijas iedzīvotājam savu zemi, savu māju un savu ģimeni. Lai stiprās un kuplās ģimenēs aug daudzi laimīgi bērni un mierīgas dienas tiek nodrošinātas kā mūsu jaunajai, tā arī sirmajai paaudzei. ♦

Šajā numurā lasiet

1.Ipp. Kas mums jādara, lai dzīve katram kļūtu labāka — par to uzzināsiet LR prezidentes V.Viķes Freibergas un premjera E.Kepšes gadumijas runas fragmen-tos. Padomājiet, sastādīt savu personisko plānu ar 33 uzdevumiem, aicina pre-zidente.

2.Ipp. Pametisim vēl mazu skatu atpakaļ — kāds bija personiskais 2003. gads un dalisimies domās par šo, kas jau iesācies.

3. — 4. Ipp. Par dzīves kvalitātes paaug-stināšanu sprieda arī Latvijas invalidi savā dienā konferencē Ķipsalā. Par nedzirdīgo situāciju Latvijā pārliecinošu ru-nu leica LNS prezidents.

5.Ipp. Liepjānieki nosvinējuši savas pa-stāvēšanas 55. gadskārtu. Milnes vietu mainījuši tik bieži kā neviens, bet nemai-nigs palicis dzives un darbošanās prieks. Apsveicam!

6. — 7.Ipp. Bet kāds bija LNS — 2003. gads? Atvērumā apkopoti nozīmīgākie notikumi. Atsevišķiem piešķirta ipaša vie-ta: Gada notikums. Gada zaudējums. Pār-steigumis. Jaunums. Sasniegums. Prieks.

8.Ipp. LNS Domes sēdē globāls jautā-jums: vai arī mēs ejam iekšā Eiropā? Domnieki dod savu jāvārdū.

9.Ipp. «Turpmāk vairs Latvijā nedzi-vošu...» saka bijusi jaunā rīdziniece Milda Bergmane. Kāpēc gan tā? Par to intervija ar viņu.

10.Ipp. Sporta notikumi — bijušie un gaidāmie. Andris Žurakovskis ar meitu un savu milzīgo zivi — tas tik bija loms!

11.Ipp. Rubrika «Cītās organizācijās» vēsti par to, kas jauns jauniešu organizācijā -Efraims-. Turpinās viņu aktivitāles, kas vērstas uz sabiedrības dzīrdīgās un nedzīrdīgās daļas tuvināšanos.

12.Ipp. Tici vai netici — ielūkojies savā horoskopā — 2004. Kas zina, ko jautrais apkērīgais viltnieks Pērtīkis izstrādās 2004. gadā! Tomēr horoskopi zināmu jūsu dzives virzību norāda, protams, ar piebildi — viss pašu rokās!

Viss avīzē: Priecīgi un bēdīgi sludinājumi, pateicības, mīji un ipaši sveicieni, dažādi foto utt.

Kāds bija, ko gaidām...

**Juris
Jerofejevs,
Plaviņu biedrība**

Raižu, rūpju un problēmu gads beidzies, un pats sev par prieku varu atzīt — esmu tomēr visumā tīcīs galā ar grūtībām un izdarījis visu, kas bija iespējams un nepieciešams.

Mēs Plaviņas pagājušā gadā uzņēmām visus Latvijas pašdarbniekus gadskārtējā festivālā. Esam pārcēlušies un iekārtojušies jaunā mītnē. Uzsākām remontu vecā klubā ēkā. Notiek pasākumi ne tikai Plaviņas, bet arī grupās Līvānos. Preiļos u. c.

Ceru šogad uz kādu brīdi «atslēgties» no darba lietām un izbraukti no Latvijas — uz Spāniju pie māsas, pie karstas saules un siltas jūras.

Dažbrīd agrāk manī noplaiksniņa doma — pamest visu, doties strādāt uz ārzemēm, sapelnīt lielu naudu un tad uzsākt savu biznesu Latvijā. Taču reiz, kad kaut ko tādu pateicu savējiem, viņi satraucās ne pa jokam, nāca, lūdzās, pārliecināja — lai nebraucu prom, nepamatētu savu biedribu un biedrus. Kaut kas manī sagriezās, dzīļi aizkustināja sirdi, un tā es te esmu palicis un palikšu arī turpmāk. Protams, ar vēlmi izrauties tikai kādu brīdi no šīs diezgan smagās ikdienas, lai atjaunotu enerģijas krājumus un tālāk darītu savu darbu.

Lai šajā gadā mums visiem pietiek uzticības savam darbam, ģimenei, zemei. Lai rodas idejas un spēks pārvarēt šķēršļus, kas uzrodas, un lai vairojas dzīvesprieks!

Mārīte Oknere, liepājniece

Esmu priečīga, ka man ir sava darbs — strādāju daudzbērnu ģimenē par auklīti un izpalīdzi mājas darbos. Ar saimniekiem saprotos, savstarpēju pretenziju mums nav. Bērni tādi milji.

Par dzīvi nesūdzos, varu iztikt un, cik iznāk laika, cenšos arī būt kluba pasākumos kā, piemēram, jubilejas reizē. Vēlētos, kaut klubam būtu jaunas, labākas telpas, jo šīs ir aukstas, nolietotas un mājīgumu te radīt joti grūti, kaut arī cenšamies to darīt.

Lai visiem laba veselība, darbs, satīcība un iztikšana!

**Ainārs Ostvalds,
arī liepājnieks**

Aizvadītais gads bija labs, žēloties nav par ko. Esmu pacentīties savā dzīvē kaut ko izmainīt, lai interesantāk dzīvot. Mācos un pavasarī beigšu vakarskolu, jau domāju par augstskolu. Iegādājos auto, ieguvu tiesības to vadīt. Klubā arī mums daudz kas interesants noticis. Domāju, jauki nosvinējām savas biedrības 55. gadskārtu.

Novēlu meklēt un atrast katram kaut ko sev saistošu, sirdij tīkamu — nodarbi, darbu, izklaidi utt., kas rada pārmaiņas dzīvē. Tad dzīvot būs priečīgāk!

**Dace Piterniece,
rīdziniece**

Pagājis gads. Nevarētu sacīt, ka tas manā dzīvē bijis īpašs, bagāts ar lieliem notikumiem, piedzīvojumiem, jaunumiem. Kā jau vairumam — darbs, mājas... mājas, darbs. Un tomēr man ir paveicies — strādāju sev tīkamu darbu, kurā katru dienu man līdzās ir atsaucīgi kolēģi, saprotōs priekšnieks, un tas jau ir daudz!

Ikdienā priečājos par savām meitām, cenšos būt viņām līdzās, tās izprast, dažādos jautājumos rast kopīgu valodu. Sāku sajust, ka viņas ar katru dienu paliek aizvien patstāvīgākas, veido sevi, priečājos un tajā pašā laikā vēl gribētos viņas parņemt klēpi, apčubināt, samilot. Mammām viņu bērni vienmēr liksies mazi!

Par to, kāds būs šīs gads, īpaši nedomāju. Dzīve rit uz prieķu, darbs dzen darbu. Tikai nevajag apstāties un sacīt: «Viss, esmu noguris! Neko vairs negribu! Lieciet mani visi mierā!» Jāsapurinās, galvu augšā, smaidu sejā un — uz prieķu!

**Mārīte Miezīte,
bērnudārza
«Kamenīte» auklīte,
Rīga**

Mums liels prieks par mazuliem, kas ie- rādās bērnudārza rudenī. Dažādi viņi, daudz rūpu, darba un milestības viņiem jāvelta.

Esam nosvinējuši 30 gadu jubileju, kopš darbojas 218. dārziņš. Mums ir brīnišķīgs kolektīvs, labi darba kolēģi. Starp dzīdīgajiem esam divas nedzīdīgās, bet satie-

lam labi un ar darbu galā tiekam.

Aizvadītā gadā skaists notikums bija «veco» dejotāju tīkšanās KC «Rītausma». Savīlnoja arī koncerts Kongresu namā.

Kultūras pasākumus apmeklēju visai maz, jo darba grafiks to neatļauj — pasākumi tur sākas agri, jau ap četriem. Kad vien tieku, eju uz Jautrītes ziņām. Patika stāstījums par Ameriku. Iesaku jauniešiem — ejet uz mūsu «Rītausmu», kur var daudz uzzināt, satikt savējos, aprūnāties.

Šogad noteikti braukšu uz festivālu Kuldīgā. Šie pasākumi man ļoti patik. Gribētos pabūt vēl tālākās zemēs, kā tas bija agrāk, kad ar deju kolektīvu viesojāmies tik daudzās vietās Krievijā, Baltijā u. c. Sapņoju par Itāliju, vispār tām zemēm, kurām seņa, bagāta vēsture, piemēram, kaut vai uz Pēterburgu vai Ēģiptu u. c.

Mans vēlējums — lai cilvēkiem laba veselība, lai lielākas algas, lai visiem darbs un piepildās mūsu sapņi. Glabājet sirdi sirsniņu, nepieminiet slikto, dzīvojet nākotnei ar labām domām. ♦

Būt pašiem aktīvākiem

Pēteris Kārkliņš

Lai mūsu «Kopsolītis», iesolojot Jauņajā gadā, būtu tikpat saturīgs kā līdz šim, un vēl labāks. Lai tas tā būtu, mums pašiem, tas ir, lasītājiem, jāapanāk kādu soliti tam pretī, rakstot par visu, kas bijis labs, kas varēja būt citādi vai vēl labāk, kas bēdīgs. Drošāk rakstīsim arī par mūsu nedzīdīgo dzīves nebūšanām, kuru arī netrūkst. Rakstīsim un stāstīsim par to, kas kuram uz sirds, ko katrs piedzīvojis, nopietrus un jautrus atgadījumus, vārdu sakot — nopietni padomāsim un arī veselīgi pasmiešsimies paši par sevi. Laimīgu gadu jums «Kopsolī» un visiem lasītājiem. ♦

Sarūgtinājums

Ārija Dzirne

Aizvadītājā gadā man gadijās būt kādā skaistā notikumā — sveicām bijušo limbažnieci, tagad rīdzinieci Elvīru Prātnieci 90 gadu jubilejā. Viņu sveica Kurzemes grupas pārstavji Ē. Abakoka vadībā, bērni, mazbērni, draugi. Elviras kundze lielajā jubilejā saņēma daudz laba vēlējumu, to skaitā arī sveicienu no AC «Diena» kā uzticīga lasītāja.

Viss jauki, tomēr palika sarūgtinājums sirdī par to, ka nozīmīgais notikums Elviras kundzes dzīvē netika iemūžināts videofilmmā, kā iepriekš iecerēts. Ar E. Vorslovu bija sarunāta videokamera, bet viņš šai dienā piezvanīja, ka slimības dēļ nebūšot. Mēs domājam — ja pats nevarēja, vajadzēja padomāt par vietnieku, Gribētos. Iai uz prieķu tā vairs nebūtu. jo tāda dzimšanas diena ir tikai reizi mūžā un visi cilvēki ir vienādi pelnījuši uzmanību. ♦

Invalīdu dienā

Top rīcības plāns

Ilze Kopmane

3. decembris ir Starptautiskā invalīdu diena. Rīgā tā tika atzīmēta ar vairākiem pasākumiem.

Lielākais no tiem — konference «Jauni izaicinājumi — jaunas iespējas», ko Ķīpsalas hallē rīkoja invalīdu un viņu draugu apvienība «Apeirons» sadarbībā ar Labklājības ministriju un Invalidu lietu Nacionālo padomi.

Tajā pulcējās daudzu invalīdu organizāciju pārstāvji no visas Latvijas, to skaitā — arī no Nedzīrdīgo savienības. Šo pasākumu vareja brīvi apmeklēt visi, kas vēlējās. Bija nodrošināts arī zīmju valodas tulks — Ainārs Ostvalds (no Liepājas).

Iesākumā bija labklājības ministres, Izglītības ministrijas, Pašvaldību savienības, Valsts kancelejas u. c. pārstāvju vispārīgas uzrunas ar apliecinājumiem, ka invalīdi ir sabiedrības daļa, kurai pienākas tādas pašas tiesības kā visiem.

Prezentācijas

Tad sākās darba sesija ar vairāku organizāciju — «Apeirona», «Sustento», «Rūpju bērns», Astmas un alerģijas, Neredzīgo biedrības u. c. prezentācijām — vēsturiskiem ekskursiem, atskaitēm par padarīto un nākotnes iecerēm. Šo vidū jo spilgtu runu teica mūsu Savienības prezidents A. Pavlins, kuru vēlāk citēja žurnālisti centrālo preses izdevumu publikācijās (skat. tālāk atsevišķi).

Interesanti bija stendi, kuros dažādas organizācijas atspoguloja savu darbību shēmu, fotokompozīciju, dažādu izdevumu un videomateriālu veidā, sniedza konsultācijas un skaidrojumus.

Preses konference

Pasākuma ietvaros notika arī preses konference. Labklājības ministre D. Stakētajā vēlreiz apliecināja valdības gatavību cieši sadarboties ar invalīdu organizācijām. LM šai sakarā plāno mainīt Invalidu lietu nacionālās padomes sastāvu, iekļaujot tajā daudzus ministrus. Kā galvenais pozitīvos sasniegumus šajā gadā viņa minēja 600 subsidēto darbavietu izveidi invalīdiem, kas valstī izmaksā 10,5 milj. Ls, kā arī lēmumu par to, ka invalīdiem nevajadzēs katru gadu ierasties uz ārstu komisiju, lai apstiprinātu uz mūžu paliekošu invaliditāti.

Rīgas Domes Labklājības departamenta vadītājs V. Nagobads informēja, ka

katra gadu ar uzbrauktvēm tiks aprīkotas 20 mājas, kur dzīvo invalīdi, kā arī nodrošinās atlaides sabiedriskajā transportā.

Galvenās problēmas

Latvijā ir 117 tūkstoši cilvēku ar dažādu invaliditāti — gan iedzimtu, gan hronisku slimību vai nelaimju rezultātā radušos. Tikai 8,7% no viņiem ir nodarbināti. Darba likumdošana nav sakārtota tā, lai darba devēji būtu ieinteresēti pieņemt darbā šādus cilvēkus. Arī izglītības jautājumi ne tuvu nav atrisināti par labu invalīdiem. Un trešā problēma — vides pieejamība.

Tie bija galvenie jautājumi konferences dienaskārtībā. Šī pasākuma rikotāji bija sagatavojuši un katra rīcībā nodeva materiālu krājumu — brošūru «Kopējās darbības platforma». Tās saturā jau pasen tapusī valdības koncepcija «Vienādas iespējas visiem», ziņojums par koncepcijas izpildes gaitu (2002), Eiropas atbildīgo ministru konferencē pieņemtā t.s. Malagas deklarācija (2003) par invalīdu dzīves kvalitātes uzlabošanu un nobeigumā — Ķīpsalas konferences sakarā izstrādātā kopējās darbības platforma un rezolūcija. Šiem dokumentiem jākļūst par pamatu tālākai ciešākai valsts pašvaldību un NVO sadarbībai informācijas apmaiņa un lēmumu pieņemšanā, kas attiecas uz invalīdiem, lai turpmāk netiku pieņemti likumi, kas diskriminē, ierobežo invalīdu tiesības dažādās sabiedrības dzīves jomās.

Būs forumi

Viens no platformas plāniem — regulāri rīkot reģionālus un nacionālus invalīdu forumus, ar daudzveidīgas informācijas apmaiņu un iespēju lielam skaitam invalīdu ieteikmēt lēmumu pieņemšanu, kas skar viņu dzīves kvalitāti.

Pēc konferences neoficiālo saviesīgo daļu ar koncertnumuriem bagātināja KC «Rītausma» pašdarbnieki.

LNS reģionālo biedrību vadītāji — G. Pāuko, E. Čaika, Dz. Herbste, kas piedalījās konferencē, atzina to par vērtīgas

pieredzes apmaiņas pasākumu — «daudz ko uzzinājām par citiem, tas noderēs...»

Koncerts muzejā

Šīs dienas vakarā cilvēku ar īpašām vajadzībām apvienība «Sustento» rīkoja otru Invalidu dienai veltītu pasākumu — stundu garu koncertu Dzelzceļnieku muzejā. Tā saturā dažādu invalīdu organizāciju pašdarbnieku priekšnesumi: līnijdejas no «Aspazijas», uzvedums no «Cerību līzdas», neredzīgo pantomīmas numurs u.c., kā arī KC «Rītausma» deju grupas izgājiens un melodeklamācija «Šūpoles». «Mūsējie» parādīja sniegumu gan ar spilgtiem tēriem, gan izteiksmīgu izpildījumu, kas bija labs noslēgums šim koncertam.

«Sustento» vadītāja Gunta Anča atzīna, ka ideju par šāda koncerta sarikošanu viņa aizguvusi no Nedzīrdīgo dienai veltītā pasākuma Kongresu namā, kuru viņa ar baudu noskatījās septembrī.

«Sustento» darbībā

LNS kā dalīborganizācija apvienībā „Sustento” ir jau vairākus gadus. «Sustento» patlaban apvieno 24 invalīdu organizācijas ar 15 tūkst. biedriem, kļuvusi par Eiropas Invalidu foruma biedru, uzņemoties nozīmīgu misiju — par Latvijas invalīdu situāciju sniegt informāciju Eiropas līmeni dažādās konferencēs, tīkšanās reizēs, forumos u. c. (bijuši jau Zviedrijā, Grieķijā, Briselē u. c. 5.XII — Romā).

Eiropas invalīdu forums izvēlējies devīzi «Sabiedrību — ikvienam», bet «Sustento» uzsver: «Tikai kopā mēs esam stipri».

LNS prezidenta A. Pavlina runa

Mūsu konference notiek sarežģītā laika posmā, mēs — visa valsts esam lielu pārmaiņu priekšā, tāpēc šī konference mums vajadzīga ne tik daudz, lai runātu par paveikto un pašreizējo situāciju, bet galvenokārt par nākotnē veicamajiem darbiem.

Mūsu mērķis skaidrs. Mēs vēlamies, lai

LNS prezidenta A.Pavilina runa

Sākums 3. lpp.

nedzīrdigie cilvēki, pateicoties sabiedrības izpratnei un atbalstam, pateicoties savām pūlēm un centibai, varētu kļūt par pilntiesīgu sabiedrības daļu, tāpēc mūsu dalības šajā konferencē ideja bija – pārrunāt tās iespējas, kādas ir mūsdieni sabiedribā. Pastāstīt par pozitīvo pieredzi, bet galvenokārt par to, kāpēc tas, ko mēs varam un gribam, tīk bieži netiek realizēts. Nedzīrdīgajiem cilvēkiem ikdienas dzīvē nākas saasties ar tīk daudziem un dažādiem šķēršļiem, ka patiesi ir vajadzīgi milzīgi pūlini latos pārvarētu, un mūsu cīnīji atgādina kāpšanu augšup pa lejupslidošām kāpnēm.

Jau daudzus gadus Latvijas Nedzīrdīgo savienības viens no pamatdarbības veidiem ir bijis informēt sabiedrību par nedzīrdīgajiem cilvēkiem, viņu problēmām. Ir bijuši desmiti rakstu dažādās avīzēs, žurnālos, radio un TV pārraides, esam izdevuši informatīvos bukletus, organizējuši preses konferences un dažādus publiskos pasākumus. Šodien, atskatoties uz paveikto, redzam, ka esam ieguldījuši šajā darbā gan daudz laika, gan pūlu. Diemžēl rezultāti ir niecigi.

Trūkst izpratnes

Sabiedrības izpratni par mūsu cilvēku problēmām joti labi demonstrē tie likumi, MK noteikumi, dažādi normatīvie akti, kas regulē mūsu dzīvi.

Vai par atbalstu, izpratni liecina tas, ka pagājušā gada beigās nedzīrdīgajiem cilvēkiem aizliedza vadīt personiskās automašīnas? Turklat minimāli pieļaujamās prasības – kurlums vienai ausij un čukstus balss dzirdēšana trīs metru attālumā, maigi sakot ir nesaprota mas. Rodas vīkne jautājumu – kāpēc tieši trīs metri? Kādi var būt tie reālie dzīves apstākļi, lai automašīnas vadītājam būtu jādzīrd čukstus (!) balss no trīs (!) metru attāluma?

Kāpēc ar mums – LNS kā nedzīrdīgo cilvēku pārstāvīgorganizāciju to neuzskatīja par vajadzīgu saskaņot? Vai speciālisti, kuri izdomāja šo prasību, ir speciālisti auto-transporta jautājumos, vai viņi ir nēmuši vērā līdzšinējo pieredzi, ES praksi un visbeidzot vai, pieņemot šādus ierobežojumus, autori padomāja, ka viņi ir nedzīrdīgos autovadītājus pielidzināja narkomāniem, alkoholiķiem un citiem sabiedrībai bista-miem cilvēkiem?

Un ko gan teikt par mūsu notariāta likuma 86. pantu? Ieklausieties «Par notariāla akta lieciniekiem never būt: rakstīt un lasīt nepratēji, nepilngadīgie un tie, kas miesigu vai garigu trūkumu dēļ nespēj pareizi un pilnīgi saprast un apliecināt aktu, proti, garā slimie, kurlie, mēmie un aklie.»

Dari, jo tu vari

Paši nedzīrdigie cilvēki joti dažādās dzīves jomās, neskaitoties uz sabiedrības ignoranci, ir spējuši sasniegt daudz.

Ko vērts vien ir mūsu nedzīrdīgo studentu varējums! Līdzās dzīrdīgiem studentiem, par spīti savai nedzīrbai, par spīti tam, ka valsts nenodrošina viņus ar tulkiem, viņi mācās, cenšas iegūt augstāko izglītību.

Latvijas Nedzīrdīgo savienības statūtos noteikts, ka viens no mūsu organizācijas pamatzdevumiem ir cīnīties par to, lai nedzīrdīgie cilvēki kā pilnvērtīgi sabiedrības locekļi varētu piedalīties mūsu valsts dzīvē. Lai to panāktu, Latvijas Nedzīrdīgo savienība piedalās visu to projektu realizācijā, kas tieši vai netieši saistīti ar nedzīrdīgo cilvēku sociālo rehabilitāciju.

Mūsu mērķis ir cīnīties un veidot tādu situāciju, lai nedzīrdīgie cilvēki būtu nevis sociālās palīdzības, pabalstu prasītāji, bet, pateicoties labai izglītībai un attiecīgi profesijai, varētu patstāvīgi nodrošināt savu un savu ģimenu dzīvi. Mums nevajag, lai sabiedrība uzskata nedzīrdīgos par atpalikušiem un nepilnvērtīgiem kurlmēmajiem, kuri nemāk paši par sevi parūpēties.

Nepieciešamas vienādas iespējas

Nedzīrdība nenozīmē neizbēgamu autsaideru vietu un lomu dzīvē. Nedzīrdība nozīmē tikai to, ka cilvēkam nepieciešama ikdienas palīdzība visa mūža garumā, lai viņš varētu pārvarēt izolāciju, lai nejustos lieks un nevienam nevajadzīgs. Jebkurā sabiedrībā nedzīrdīgie cilvēki ir kultūras un valodas minoritāte.

Tāpēc mums vajag panākt tādu integrāciju sabiedriskajā dzīvē caur nepieciešamo pakalpojumu kompleksu, kas ietver sevi gan tehniskos palīglīdzekļus, gan informatīvo nodrošinājumu, gan nedzīrdīgo zīmju valodas tulku pakalpojumus, gan nepieciešamo atbalstu tiem, kas paši nespēj par sevi parūpēties. Nevis skaistos vārdos, bet reālos darbos nodrošināt nedzīrdīgiem līdzvērtīgus dzīves apstākļus ar pārējo sabiedrības daļu!

Mēs netaisāmies cīnīties par atlaidēm un atvieglojumiem, priekšrocībām un kompen-sācijām, mēs cīnāmies par vienādām iespējām visiem, iespējām, kuras nodrošināt ir sabiedrības pienākums.

Nost ar diskrimināciju!

Mums nav vajadzīga tāda sabiedrība, kas, iestājusies Eiropas Savienībā un NATO, tajā pašā laikā ignorē un diskriminē invalidus, mums nav vajadzīga tāda sabiedrība, kurā tūkstoši cilvēku nevar normāli nopirkst vilcienu vai autobusa biļeti, aiziet pie ģimenes ārsta, skatīties televīziju,

mācīties augstskolā, iekārtoties viesnīcā, sanemt surdotehniku utt. Mēs esam pret šo reālo diskrimināciju, ar kuru nedzīrdīgie cilvēki saduras savā ikdienas dzīvē. Viena lieta ir tā, ka nedzīrdība — tā ir nelaime, cita lieta — ka sabiedrības vienaldzība to padara par traģēdiju.

Dzīve dota vienreiz

Mēs nevaram gaidīt gadus, kad sabiedrība mainīsies, kļūs izprotošāka un darīs kaut ko. Dzīve dota tikai vien u reizi, un mēs negribam gaidīt, kad sabiedrība būs gatava ko darīt arī nedzīrdīgo labā. Mums jācinās un jāpārīkā, lai tas notiek tagad un tūlit. Problēmas, kuras šodien mēs nerisinām tāpēc, ka nemākam, vai tāpēc, ka tās ir pārāk smagas, mēs atstāsim saviem bēriem.

Mēs esam šīs sabiedrības daļa, varbūt nelīela un daudziem cilvēkiem sveša, tomēr simti un simti Latvijas iedzīvotāju, kuru dzīmtā valoda ir zīmju valoda, arī grib būt pilntiesīgi sabiedrības locekļi, dzīvot pilnvērtīgu, skaistu dzīvi. Audzināt paši savus bērnus, nevis atdot tos vienīgajā bērnu — dārzā, kurš atrodas Rigā, mācīties savā — zīmju valodā, iegūt labu arodu — kļūt par skolotājiem un ārstiem, deputātiem un ministriem, dibināt savas firmas un kompānijas, skatīties titrētas televīzijas pārraides.

Mēs — sabiedrības daļa

Mēs esam šīs sabiedrības daļa, un mēs gribam, lai sabiedrība mūs pieņem tādus, kādi mēs esam, nevis mēģina pārtaisīt vai atstumt.

Lidz ar to arī pati sabiedrība kļūtu bagātāka un varošāka, jo mums ir brīnišķīgi cilvēki, kuru potenciāls šobrīd netiek pilnā mērā izmantots. Cilvēki, kuriem, lai sniegtu kaut ko šajā dzīvē ir nācies pielikt daudz vairāk pūlu un laika nekā dzīrdījiem.

Tāpēc integrācijas jautājumi, problēmas, kas skar šo jomu, mums ir tik tuvas un saprotamas. Dari, jo tu vari. Jā, bet mēs zinām, ka mēs varam vadīt automašīnas, mēs zinām, ka mēs varam braukt ar motorlaivām, mēs zinām, ka varam apliecināt notariālos aktus, mēs zinām, ka mēs to visu un vēl daudzāk vairāk varam, bet mēs nezinām un nesaprota, kāpēc tik bieži mūsu dzīve atgādina kāpšanu augšup pa lejupslidošām kāpnēm?

Mēs esam mūsu Latvijas sabiedrības daļa. Mēs milam savu zemi, mēs gribam, lai tā kļūtu aizvien skaistāka un dzīve tajā labākā, un mēs gribam un prasām, lai arī mums dod iespēju un ļauj piedalīties mūsu valsts attīstībā, mēs gribam un mēs prasām savu vietu šajā sabiedrībā, mēs to visu gribam, jo mēs zinām — mēs varam.♦

Jubileja

Liepājnieki svin svētkus un cer uz jaunām mājām

Ize Kopmane

Tāda mierīga, laipna, sirsnīga diena. Tā vēlā rudens diena, kad liepājnieki sarikoja savas biedrības 55. dzimšanas dienas svinības.

Pa reizei līnāja lietutiņš, pa reizei vējš padzenāja mākoņus un kļuva gaisāks, bet bija laba noskaņa, ko nekas nespēja sabojāt.

Pastaiga pa pilsētu

Ielūgtos viesus biedrības priekšsēdētāja Gundega Paņko izvadāja pastaigā pa Liepājas pilsētu, tām 6 vietām, kurās bijusi biedrības mītnes vieta. Daža bija saglabājusies tāda pati kā agrāk, cita pārbūvēta, kāda jau pazudusi no zemes virsas... at-

«Arī šeit kādreiz bija mūsu klubs...» tukšo kļajumu rāda Gundega

miņas mijās cita ar citu — kā kurā vietā klājies, kas tajā noticis, kas bijis biedrības priekšgalā. Nevienai citai biedrībai nav bijis tik raibs liktenis «dzivesvietas» ziņā. Un jāsaka, ka arī tagad liepājnieki savā pašreizējā dzīves vietā jau ir ceļa jūtis, cerot, ka varbūt beidzot tiks pie mājīgākām, siltākām, miligākām telpām. To viņi būtu pelnījuši pēc savām klejotājgaitām 55 gadu garumā.

Par biedrības vēsturi liecina fotostendi klubā. Mainījušies priekšsēdētāji, pavism 8, paaudzes, bet nemainīga palikusi vēlme būt kopā un kopā paveikt kaut ko, kas paliek atmiņā, bagātina dvēseli, iepriecē pašus un padara krāsaināku ne jau vieglo ikdienu.

«Jubilejas reizē ir ko atcerēties, par ko padomāt...» Vidū — bij. priekšsēdētājs un klubas vadītājs Jānis Heidemanis.

Paldies darītājiem

To atzīmēja arī paši liepājnieki, kad ar aplausiem un smaidiem sveica savus aktīvistus — Anitu un Armandu Dirnēnus, Loniju Heidemani, Antru un Omāru Jaunzemus, Agritu Vasiljevu, Guntu Vazdiķi, Jāni Laimiņu, Andri Laimiņu, Agnesi Kairi un Ritu Jēkuli. Ziedu veltes saņēma arī bijušie priekšsēdētāji Visvaris Jēkulis, Juris Spēkainis un Jānis Heidemans. Kluba vadītāja Gundega atzīmēja pašdarbinieku devumu, piedaloties visos LNS festivālos un koncertos Rīgā. Liepājnieki savā reizē (2002.g.) paši arī godam tika galā ar festivāla uzņemšanu.

Apsveikumi, labie vārdi

Tas viiss ir jūsu biedru nopelns, uzsvēra LNS prezidents. Kopības un vajadzības sajūta mūs tur kopā biedrībās un visā savienībā, un tas skaidri jūtams arī Liepājā. Viņš uzsvēra, ka 55 gados dzīve nebeidzas, bet tikai vēl sākas, un izteica cerību,

ka uz nākamo lielo jubileju visi varēs saņākt klubā, kas būs LNS īpašumā — savās, labākās telpās.

Liepājniekus sveica daudzi viesi — pārstāvji no visām biedrībām, no pilsētas Sociālā dienesta, Komunikāciju centra, Iaikraksta «Kopsolī» u.c. NVO centra pārstāvji apliecināja savu prieku par nedzirdīgo organizācijas iekļaušanos pārējo nevalstisko organizāciju saimē un pateicās par iespēju darboties kopīgā projektā ar Liepājas biedrību.

Atmiņas pie mielasta galda

Svinīgo daļu papildināja neizstrūkstošā dziesma par Liepāju un daži pašdarbinieku koncertnumuri. Biedrības vadītāja kopā ar dažiem citiem pasākuma dalībniekiem tika intervēta radiopārraidei.

Atpūtas daļa norilēja sirsnīgā atmosfērā kādā pilsētas kafejnīcā, kur nepārtrauktī čīvināja putniņi būros pie logiem. Notiesājām gardu maltīti un noslēgumā lielu torti ar simbolisku uzrakstu, sabildejām visus gavīniekus — liepājniekus, vēlējām no sirds visu, visu...lai tikpat jauki kā nosvinēta jubileja tiek aizvadīts Vecais un sagaidīts Jaunais gads. Lai radošs gars un panākumi vēl daudzus gadus nākotnē!

Pateicība

Atnāc, draugs, preti man liedagā
Tavā un manējā Liepājā...

Ar šiem vārdiem atmiņā atsaucu mūsu biedrības svētkus, lai pateiktos visiem, visiem, kas atbrauca, atnāca uz Liepājas biedrības 55. jubileju. Paldies par skaistajiem novēlējumiem, dāvanām un ziediem!

Biedru vārda
Gundega Paņko

Lai vēlējumi piepildās!

Tik daudz skaistu atklātu ar sirsniņiem vārdiem, labiem vēlējumiem, mīiem apsveikumiem saņēmusi LNS valde un tās organizācijas šajā gadumijā! Ielūkosimies tajos, īpaši nešķirojot adresātus bet vēlreiz kopā veldzējot sirdi pirms lielā, nopietnā darba cēliena — 2004. gada visā garumā.

Vairāki apsveikumi pienākuši no dažādām valdības un pašvaldības organizācijām. LR Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas vārdā darbīgu, radošu gadu novēl I.Druvietes kundze ar šādām dzejas rindām:

*Lai zāļas egles sīkstums cerībām
Un sirdī miers,
ko Ziemassvētki dod.
Bet vērtību dienām uākamām
Mums pašiem savū darbā jāatrod.*

Radošu, sekmīgu gadu mums novēl arī Saeimas Pirmās partijas frakcija, apvienība TB/LNNK, Sabiedrības Integrācijas fonds, ES Informācijas birojs, Jūrmalas Domes Labklājības pārvalde, Nīderlandes vēstniecība, LTV Ziņu dienests, Rīgas Domes Kultūras pārvalde, kura aicina:

*Brīnumus lai paliek ar mums,
Brīnumus nav piedzīvojums -
Brīnumis ir ticēt mī būt
Tā, kā to tava sirds jūt.*

Apsveikumus atsūtījušas LNS reģionālās biedrības un citas organizācijas, mācību iestādes, kurās mācās nedzīdīgie bēri un jaunieši, kā arī radniecīgās organizācijas un sadarbības partneri. Minēto vidū skolas un mācību centri Rīgā, Valmierā, Daugavpilī, Jūrmalā (RRC), kuru sveicinās vieno ARC "Alsviķi" izvēlētās K. Skalbes dzejas rindas:

*Mīlēt un strādāt,
Strādāt un mīlēt -
Lielākas saules debesīs nava.
Mīlēt un strādāt,
Strādāt un mīlēt —
Labāku vārdu cilvēci nava.*

Gada notikumi — 2003

Jauna gada sākums parasti ir laiks, kad pēc Ziemassvētku un gadumijas pasākumiem, uzsākot jaunu darba cēlienu, paraugāmies vēlreiz uz aizgājušo — kāds tas bijis, ko izdevies paveikt. Uz šī pamata radām jaunus projektus, plānus, ieceres...

Atskatīsimies arī mēs, pāršķirstot laikrakstu «Kopsoli» un atsaucot atmiņā notikumus, kas tajā minēti!

Janvāris

✓ Daudzās biedrībās kopīgi sagaida Jauno gadu. KC «Rītausma» un biedrības pulcē bērnus uz Jaungada eglītēm.

✓ **ZAUDEJUMS.** Latvijas TV likvidē raidījumu nedzīdgajiem, tā vietā reizi mēnesi atvēlot 15 min. programmu invalidiem veltītajā raidījumā «Kopā».

✓ **PĀRDZĪVOJUMS.** LNS pārstāvji piedalās Saeimas Sociālo lietu komisijas sēdē un sarunās frakcijās jautājumā par dotāciju no valsts budžeta dažādām RH vajadzībām un laikrakstam «Kopsoli».

✓ **PROJEKTS.** Valmierieši sekmīgi sāk realizēt ES finansēto plašo projektu «Es nedzīru. Lūdzu, pastāsti man saprotamā valodā».

Februāris

✓ **DĀVANA.** Noslēdzas firmas «Nokia — Latvija» labdarības akcija KC «Rītausma» remonta vajadzībām — ziedoti 2500 LVL.

✓ **LNSF pārstāvji** piedalās Pasaules nedzīdīgo sporta organizācijas kongresā.

✓ Jaunā labklājības ministre D.Stake KC «Rītausma» atbild uz mūsu biedru jautājumiem sociālajā jomā un vēro pašdarbnieku koncertu.

✓ Biedrības — Rīgā, Valmierā, Rēzeknē, Smiltenē, Kuldīgā u.c. risinās gadskārtējie ziemas karnevāli. Maskas visdažādākās, bet Kazai parādīts vislielākais gods.

✓ Latvijas deju grupu festivālā «Sadancošana popdeju ritmos» KC «Rītausma» deju

grupa iegūst balvu par oriģinālāko horeogrāfiju.

✓ **JAUNUMS.** Nodibinās nedzīdīgo jauniešu un vīnu draugu organizācija «Efraims».

✓ Raina vakarskolas projektu nedēļas ietvaros nedzīdīgo audzēkņu aktivitātes dzīdīgo un nedzīdīgo satuvināšanā atzinīgi novērtē skolas vadība.

Martā

✓ Sākas (un turpinās aprīlī) biedrību grupu atskaites un pārvēlēšanu sapulces.

✓ KC «Rītausma» estrādes deju grupa kopā ar Rīgas Hanzas vidusskolas jaunietēm pārstāv Rīgu deju festivālā Tukuma rajonā.

✓ Pateicības ballē KC «Rītausma» pulcējas Rīgas biedrības biedri — 2002. gada ziedotāji.

✓ **PANĀKUMS.** Pirmā nedzīdīgo jauniešu grupa pēc pusgada apmācībām un 7 pārbaudiņumu nokārtošanas saņem starptautiskā līmena datorspecialista sertifikātus.

Aprīlī

✓ Zīmju valodas kursos iešācējiem ZV speciālista A.Smoņa vadībā mācās 5 jaunieši.

✓ **ATSAUCĪBA.** Pēc Rīgas biedrības atkārtota lūguma Jūrmalas Dome sagādā labu dāvanu saviem invalidiem — 50% atlaidi sabiedriskā transporta izmantošanā.

✓ «Kopsoli» sāk realizēt projektu «Iepazīsim Eiropas Savienību».

✓ **PĀRMAINĀS.** Plavīnu biedrība remontē savu jauno

mītni un pārceļas uz to.

✓ LNS reģionālās biedrības pāriet uz centralizēto grāmatvedību.

✓ Lauku invalīdu konferencē Drustos piedalās Smiltenes biedri un koncertā piedalās KC «Rītausma» estrādes deju grupa.

✓ Rainiešu pašdarbnieku grupa «Alias» Rīgas muzikālajā konkursā «Do — Re — Mi» 24 konkurentu vidū iegūst III vietu.

Maijā

✓ Valmierietes Dace Lāce un Iveta Lāce — Miezite organizācijas «Sustento» delegācijas sastāvā piedalās Eiropas Invalidu forumā Grieķijā.

✓ Notiek atskaites — pārvēlēšanu konferences reģionālās biedrībās.

✓ «Kopsoli» organizē eiro-tūri «Iepazīsim ES» uz visām biedrībām.

✓ KC «Rītausma» jaunas lu-gas «8 mīlošas sievietes» pirmizrāde.

✓ **JAUNUMS.** Medicīnas vēstures muzejā sāk strādāt nedzīdīgo grupu gids — Ivars Kalniņš.

Jūnijā

✓ LNS pārstāvēs E.Čaika un M.Gedminene viesojas Ukrainas NB sakarā ar tās 70 gadu jubileju.

✓ Svinīgi izlaidumi speciālajās skolās Rīgā, Valmierā, Rēzeknē. Vidējās izglītības diplomi iegūst 18 Raiņa skolas audzēknji.

✓ **KONCERTS.** LNS pašdarbnieku festivāls Pļavīnās.

✓ **PĀRSTEIGUMS.** Rīgas biedrības konferencē nomainās priekšsēdētājs. Biedrību turpmāk vadīs Edgars Vorslovs.

Gada koncertā — 2003. lieļu okātiņu atsaucību izpelnījās valmieriešu «lobago» uzvedums.

Lai vēlējumi piepildās!

Radniecīgo un sadarbības organizāciju vidū Latvijas Invalidu, Latvijas Neredzīgo, Lietuvas Nedzirdīgo biedrības, LNSF, RSK «NS», apvienība Efraims, Bērnu dzīrdes centrs, asociācija Rūpju bērns, centrs «Saule», TDA «Līgo», firmas Inter Source, Toyota, Rīgas mājoklis, Birojs, Rīgas Tilti u. c. Te citāts no apvienības «Aperiōns», kas aicina izmantot jaunas iespējas, ko piedāvās 2004. gads, jo: «Cilvēks top labāks, knd viņš var darīt to, ko viņš grīb.» (Z. Maurīja).

Laikraksts «Kopsolī» īpaši pateicas par daudzajām saņemtajām atklātnēm no saviem lasītājiem. Mīlie vārdi, uzmundrinājumi un novēlējumi ir tas pats nepieciešamākais pamats, uz kā balstīties turpmākajā visa gada darbā. Un atcerēsimies šos vārdus:

*Aizsūtiet pasaule guļu domu
Un nedomājiet tās ceļu.
Tā aizies, apies pasaulei apkārt
Un — atgriežies pie jums.*

(No koledžas Jūrmalas RRC apsveikumu)

Daudzi apsveikumi saņemti un izteikti arī personiski gan Ziemassvētku un gādumijas gaidās, gan uzsākot darbu šajā gadā.

Paldies visiem, kas rakstījuši, teikuši domājuši un vēlējuši labu LNS, tās visām organizācijām un to personā — vienīm mūsu biedriem. Lai piepildās citu vēlējumi un mūsu pašu ieceres šajā gadā! Lai notiek tā, kā tas teikts laikraksta «Diena» apsveikumā:

«Gādumijas dāvana katram — tā ir iespēja mainīties, vairāk ticēt sev un savai veiksmei.» (Sarmīte Elerte)

✓ **TUVINĀŠANĀS.** Arvien biežāk nedzirdīgie pašdarbnieki uzstājas nedzirdīgo pasākumos, piemēram, Vērmaņdārzā Starptautiskajai jaunatnes dienai veltītajā uzvedumā ar etiņiem un melodeklamācijām piedalījās arī 20 rainieši.

✓ Dažāda ilguma nodarbinābas un kursi beidzas zīmu valodas centrā: augstskolas «Attīstība» studentiem, krievu jauniešu grupai un iesācējiem.

Jūlijā

✓ **PIEDALĪŠANĀS.** LNS pārstāvji piedalās Pasaules nedzirdīgo federācijas kongresā Kanādā, Monreālā. Tas pulcina 2000 dalībnieku no 89 valstīm.

✓ Rīgas Dome piešķir finansiālu atbalstu Rīgas biedrībai, nedzirdīgo biedru sociālās palīdzības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai (komunāliem maksājumiem, internetam, telefonsakariem).

✓ **SASNIEGUMS.** Mācības augstskolās sekmīgi beidz Daina Delle, Ilze Sala, Skaidrite Pliska, Uldis Ozols, Liene Kleina — Brūvere, Ingūna Krama, Agita Intsone (Rīgas Pedagoģijas un vadības augstskola), Valdis Sala, Andis Krāms (Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija), Baiba Mačtama (SDSPA «Attīstība»).

Augustā

✓ LNS jaunieši stājas augstskolās — gan uzsākt studijas (I.Kalniņš, S.Kesenfelde, G.Jurševskis, S.Gutāne), gan kvalificēties maģistrantūrā (G.Priede, L.Kleina — Brūvere, D.Delle, B.Mačtama).

✓ Jaunieši plašā auditorijā tiekas ar bijušo rīdzinieci V.Skorikovu no Jaunzēlandes, lai uzinātu par šīs zemes nedzirdīgo dzīvi.

✓ Mūsu biedri atvērto durvju dienā dodas uz Rīgas Domi.

Septembrī

✓ Sākas jaunais mācību gads skolās. Rīgas skolā — 192 audēķni, Valmierā — 169, Raiņa — 48, amatniecības un dažādās arodapmācības skolās — pie 30 jauniešu, augstskolās — vairāk nekā 10.

✓ «Lai kaut ko sasniegstu, jāmācās,» saka «KS» redakcijas intervētā vieša ASV Galaudetas universitātes studente no Rīgas Elīna Nemerova.

✓ **GADA NOTIKUMS.** Kongresu namā Rīgā vērienīgi nosvinēta Pasaules nedzirdīgo diega, kas pulcē vairāk nekā 1000 cilvēku no visas Latvijas. Koncertā — pie 200 dalībnieku.

✓ Ar daudzveidīgu, interesantu pasākumu kompleksu Nedzirdīgo diena atzīmēta Raiņa vakarskola.

✓ Goda biedres nosaukumu saņem LNS viceprezidente Maruta Piterniece.

✓ Par savu darbu Domei atskaitās LNS organizācijas. Viņu veikums kritiku nelzpelnās, tātad — veiksmigs.

✓ **LĒMUMS.** Nedzirdīgo sabiedrības vairākums nobalso par Latvijas iestāšanos ES.

Oktobrī

✓ Notiek tulku seminārs un zīmu valodas kursi iesācējiem, kā arī nodarbinābas LNS Surdocentru darbiniekiem pamatiemānu iegūšanai šajā jomā.

✓ **DARĪJUMS.** Tieki pārdota Rēzeknes vecā kluba ēka ar zemi. Dome nolej iegūtos līdzekļus atvēlēt KC «Rītausma» jumta remontam.

✓ Biedrības notiek rūdens ražas izstādes. Pienāk ziņa no Smiltenes par milzīga kīrja izaudzēšanu.

✓ Risinās kārtējā cīņa par laikraksta «Kopsolī» finansiālo atbalstu no valsts budžeta. LNS pārstāvji tiekas ar «Jaunā laika» frakcijas vadītāju Saeimā K.Kariņu.

✓ Vairāki dzirdes invalīdi sāk strādāt valsts subsidētās darbavietās Rigā un reģionos.

✓ **Īpašums.** Daugavpils MRU iegādājas zemi, uz kurās atrodas ražošanas korpus.

Novembrī

✓ Liepājas biedrība skaistīti nosvin savas pastāvēšanas 55. gadskārtu.

✓ Surdocentrā ierodas viešiņa no Šveices — surdotehnikas speciāliste Kristine Kreči, kura novada vienas dienas semināru par jaunākajiem sasniegumiem digitālo dzirdes aparātu ražošanā.

✓ Zīmu valodas centrā notiek divdienu nodarbinābas augstskolas «Attīstība» studentiem priekšstata gūšanai par nedzirdīgo sabiedrību un zīmu valodu.

✓ **PRIEKS.** KC «Rītausma» tematiskajās pēcpusdienās pulci-

na apālos jubilārus un bijušos tautiskā deju kolektīva dalībniekus.

✓ **FINĀLS.** Sekmīgi noslēdzas apjomīgais ES finansētais projekts Valmieras biedrībā «Es nedzirdu. Lūdzu, pastāsti...» un Niderlandes vēstniecības atbalstītais projekts «Iepazīsim ES», ko realizēja laikraksts «Kopsolī».

✓ Valmierieši gada gaitā sekmīgi piedalījušies dažādos savas pilsētas pasākumos, apguvuši jaunu sporta spēli — boccia. Rīko dažādus veselības veicināšanas un gara pacilāšanas pasākumus, kuri gūst arvien liešāku popularitāti Latvijas mērogā.

✓ Latvijā ierodas Izraēlas basketbolisti un Eiropas Nedzirdīgo basketbola čempionāta kvalifikācijas spēlē zaudē Latvijai.

✓ Rīgas skolā mācības uzsāk otrā šoreiz 10 jauniešu grupa datorprasmes apguvei starptautiskā līmenī.

✓ Nedzirdīgie jaunieši Raiņa vakarskolā svin Helovina svētkus un spokojas.

Decembrī

✓ **INTEGRĀCIJA.** LNS pārstāvji arvien biežāk «iziet Eiropā», piedalās starptautiskos pasākumos: Eiropas Invalidu gada noslēgumam veltītajā konferencē Romā un Ziemeļvalstu Ministru Padomes seminārā par ANO Invalidu konvencijas gatavošanu Vilnē.

✓ Spilgtu runu Invalidu diegai veltītajā plaši apmeklētajā konferencē Ķīpsalā saka LNS prezidents A. Pavlins. Turpat vienus pārsteidz un savīļo mūsu pašdarbinieku — melodeklamētāju un dejotāju uzstāšanās.

✓ **VEIKSME.** Pienāk iepriecinošas ziņas par vairākām uzvarām projektu konkursos. Zīmu valodas centrs savu ieceru realizācijai var sākt saņemt finansējumu no Sabiedrības integrācijas fonda un Ziemeļvalstu padomes. Rēzeknes biedrībai Dienas centra ierīšanai ievērojamus līdzekļus atvēl Niderlandes Sadarbības fonda.

✓ **IZDOŠANĀS.** KC «Rītausma» tiek pie jauna jumta.

✓ **JĀVĀRDS.** LNS Dome pieņem vēsturisku lēmumu par iestāšanos Eiropas nedzirdīgo organizācijā.

LNS Domes sēde

Mēs arī — Eiropā

Gada nogalē LNS Dome pulcējās, lai izlemtu savienībai globālu jautājumu: būt vai nebūt mums Eiropas nedzirdīgo organizācijas sastāvā, tātad — būt vai nebūt mums Eiropā.

LNS prezidents A. Pavlins informēja, ka no šīs organizācijas saņemts priekšlikums par iestāšanos. Iespēja dota, nu jālej, vai to izmantosim. Viņa pārliecība ir, ka citā ceļā LNS nav — jāstājas, jo kā tad Latvija paliks malā no šīs Eiropas organizācijas, kad Latvija arī būs ES sastāvā un visu pārējo valstu nedzirdīgo organizācijas apvienosies zem «Eiropas jumta». Visumā domnieki atbalstīja šo nostāju. V. Strazdiņš dalījās pieredzē — LNSF jau 12 gadus ir attiecīgās Eiropas sporta organizācijas — EDSO sastāvā. E. Vorslovs apsvēra varbūtējos ieguvumus: caur šo organizāciju varēsim risināt jautājumus Brīselē (t. i. Eiropas Savienībā), piedalīties mācību semināros, saņemt ES attiecīgos dokumentus latviešu valodā utt.

A. Smons atzīmēja, ka šai organizācijai ir «interesanti Statūti» ar dažām būtiskām atšķirībām no mūsu LNS. Starp citu, visiem domniekiem bija iespējams ar šiem Statūtiem iepazīties latviešu valodā.

Vēl tika pārspristes par

biedru naudas maksām šajā organizācijā. Pamatsumma ir 2000 eiro gadā, bet paredzēts jaunpienācējiem vismaz sākumā to samazināt. Par to spriež Ģenerālā asambleja, un tajā, kad LNS uzņems, piedalīties arī mūsu pārstāvji. Tad arī varēs lūgt samazināt biedru naudas apmēru.

Nolēma:

- 1) LNS iestāties Eiropas Nedzirdīgo organizācijā par pilnīgumu biedru;
- 2) lūgt izskatīt iespēju samazināt biedru maksas apmēru.

LNS biedru naudas apmēri

Šajā jautājumā, tāpat kā citugad, izraisījās plašas debates. Daļa domnieku virzīja ideju par biedru naudas paaugstināšanu, lai palielinātu LNS ienākumus, līdz ar to darbības nodrošinājumu, pieaugot dzīves un visu izmaksu dārdzībai.

Cita daļa šaubījās, vai spēs savākt vēl augstāku biedru maksu, jo cīlvēkiem tāpat jau par visu dārgāk jāmaksā.

No trīs priekšlikumiem (2, 3 un 4 LVL) balsošanā pārsvaru guva «zelta viduscelš» — 3 lati.

Pēc tam pamatīgā tika apspriests jautājums par biedru naudas nomaksas termiņu. Bija radikāli ierosinājumi par gada sākumu un vidu, jo LNS darbam taču nepieciešama nauda jau no gada sākuma. Balsojot tomēr palika pie 1. oktobra.

Domnieki sprieda arī par to, kā rikoties, ja cilvēks LNS stājas atkārtoti. Tika noteikts, ka tad būs jākārto paaugstināta iestāšanās nauda plus jānomaksā parādi par iepriekšējo periodu (pilna lēmuma tekstu sk. blakus).

Amatā apstiprināti

Saskaņā ar noteikumiem, 3 gadu termiņam beidzoties, par jaunu amatā bija jāapstiprina Zīmu valodas centra direktore Lilita Janševska un Komunikāciju centra direktors Edgars Vorslovs. Dome to izdarīja ātri, vienbalsīgi, jo abas amatpersonas nesenā Domes sēdē bija veiksmīgi atskaitījušās par darbu.

Dažādi

LNS prezidents informēja, ka vēl risinās jautājums par LNS rehabilitācijas darba finansēšanu no valsts budžeta 2004. gadam. Gaidāms samazinājums par 7%, kaut gan izdevumi pieaug par 30% (minimālās darba algas, komunālo izmaksu, cenu pieaugums utt.). visiem būs krietni jādomā, kā līdzekļu ekonomijas apstākļos veikt savus uzdevumus.

Kā lielu panākumu viņš atzīmēja Zīmu valodas centra un Rēzeknes biedrības uzvaru projektu konkursos gada nogalē, kas šīm iestādēm jaus realizēj jaunas, biedriem nepieciešamas ieceres.

Nākamā Domes sēde notiks jau janvārī, kad plānots izskatīt LNS ienēmumu — izdevumu tāmi 2004. gadam.

LNS Domes lēmums Nr. 11—2

Par LNS biedru maksu 2004. gadā

1. Latvijas Nedzirdīgo Savienības 2004. gada biedru naudas apmēru noteikt Ls 3 (trīs lati).

2. Biedru nauda jāsamaksā līdz 2004. gada 1. oktobrim.

3. Par tiem LNS biedriem, kuri nav samaksājuši biedru naudu līdz 2004. gada 1. oktobrim, reģionālās biedrības patstāvīgi izlej jautājumu par soda naudas apmēru.

4. Atbrivot no biedru naudas maksāšanas tos LNS biedrus, kuri uz 2004. gada 1. janvāri sasniegusi 70 gadu vecumu un 1. grupas invalidus.

5. Uzdot LNS reģionālajām biedrībām par pašu līdzekļiem apkalpot un sniegt palīdzību biedriem, kuri nomaksājuši biedru naudu par tekošo gadu.

6. LNS biedriem, kuri ar LNS Domes lēmumiem ir atbrivoti no biedru maksām, ir tiesības patstāvīgi lemt par maksāšanu.

7. Noteikt iestāšanās naudu LNS — 1 LVL. Atkārtotas iestāšanās gadījumā — 5 LVL, plus jānākārto parāds par to laiku, kad bija LNS biedrs un nemaksāja biedru naudu.

Paldies ziedotājiem!

Rigas biedrība pateicas saviem ziedotājiem. Viņu vidū: Marija Šķirmane, Staņislavs Ševelis, Anna un Aleksejs Gončarovi, Māra un Aivars Zemtanti (katrs pa 2,50 LVL), Jūlija un Vasilijs Depkovski, Ausma Krasnovska, Dzidra un Harijs Steglavi (katrs pa 2 LVL), Valentina Skuja, Lifantijs Lavrenovs, Elvīra Prātniece (katrs pa 1 LVL).

Ziņa par TV!

Katru rītu
no pirmadienas līdz piektdienai
programmā «Rīts» (TV — I)
pl. 7, 7.30 un pl. 8 ziņu
tekstam raida subtitrus.

Līdzjūtības

Kā akmens pēc rieta vēl siltumu glabā,
Tā skaistākās atmiņas saglabās sirds.

O. Lisovska
Izsakām visdziļāko līdzjūtību LNSF prezidentam Varim Strazdiņam ar ģimeni, māti mūžībā aizvadot.

LNSF, RSK «NS»,
NIAF «Klusums»

Zeme deva, zeme īema,
Zeme visu nenolēma —

Labi darbi, miljā vārdi,
Paliks vienmēr šai Saulē.

Izsakām dziļu līdzjūtību LNS Domes loceklim Varim Strazdiņam ar piederīgajiem, māti pēdējā gaitā aizvadot.

LNS valde,
laikraksts «Kopsoli»

Cik tēvam gājums nolemts bij,
Tik šajā Saulē noiets ir.

Nu tālāk ceļu skujas vīj...

Izsakām sirsniņu līdzjūtību Dacei Luksei, tēvu zaudējot.

RSK «NS»

Aicinājums

lesim kopsoli!

Godātie biedrību vadītāji un grupu priekssēdetāji! Lūdzam jūs aktivizēt mūsu biedrus laikraksta «Kopsoli» pasūtīšanā 2004. gadam.

Cienījamie LNS biedri un visi mūsu lasītāji Latvijā! No jums atkarīga laikraksta «Kopsoli» nākotne. Ja vēlaties to arī turpmāk lasīt, pasūtiet paši un aiciniet to darīt draugus. Tas ir mūsu — būt vai nebūt jautājums. Tikai 3,60 vai 4,80 Ls gadā no ikviena, tiksīmies arī šogad!

Svešās zemēs esot jauki

«Palikšu Zviedrijā...»

Ilze Kopmane

— tā saka Milda Bergmane (attēlā), jauniete, kas dzimus Latvijā, bet nu jau 7 gadus dzīvo Zviedrijā.

□ Milda, kā jūs nonācāt šajā Ziemeļvalstī?

— Mana māte pārcēlās dzīvot uz Zviedriju un es, protams, līdz ar viņu. Toreiz man bija 12 gadu, un es mācījos Rīgā, dzīdīgo masu skolā.

□ Kā veidojās jūsu mācību gaitas Zviedrijā?

— Sākumā atkal tiku pieitekta dzīdīgo skolā. Tā bija maza klasite tikai ar 6 skolēniem, visiem tādiem kā es — iebraucējiem, un mums pamatā mācīja tikai zviedru valodu. Tā mācījos 1,5 gadus.

Tad ārsti man konstatēja dzirdes traucējumus, ieteica lietot dzirdes aparātu, ar kuru gan nekādi nevarēju sarast. Arī vēlāk pāreja uz citu klasi ar 30 skolēniem man bija grūta, nespēju iedzīvoties jaunajos apstākļos.

□ Kā ģimenē tikāt galā ar šo problēmu?

— Māte mani pieteica vājdzīdīgo bērnu skolā, taču arī tur man ļoti nepatika. Pabiju dienas nedēļas, pēc tam devāmies uz nedzīdīgo skolu. No dzimšanas zīmju valodā runāju ar vecākiem, varbūt tāpēc šai skolā bez dzirdes aparāta, sazinoties ar zīmēm, jutus vislabāk.

Mācījos nedzīdīgo skolā no 8. līdz 10. klasei, pēc tam ģimnāzijā. Pašlaik esmu II kurss, kopā jāmācās 3 gadi.

□ Vai šai ģimnāzijai ir kāds novirziens?

— Zviedrijā ir vairāku novirzienu vidusskolas (ģimnāzijas). Ir lauksaimniecības, ir ar tehnisku ievirzi, ar sadzīviskāku novirzenu (kulinārija, foto, šūšana) un arī t. s. teorētisko zināšanu skola, kur vienlīdz māca visus vispārīgos priekšmetus. Es mācos šādā vispārīgā skolā, jo vēl nespēju izvēlēties

noteiktu virzienu, — man nav skaidrs, ko īsti gribētu darīt.

□ Paraksturojiet, kā noteik mācības jūsu skolā salīdzinājumā ar Latviju!

— Pati galvenā atšķiriba ir tā, ka mums ļoti daudz jāstrādā patstāvīgi. mājās. Skolotāji stundās sniedz teorētisku pārskatu un izmantojamo literatūru, un mums apmēram 2 nedēļu laikā jāsagatavo projekts par tēmu, kuru pašiem jānoformulē.

Tā, piemēram, esmu pēdējā laikā izvēlējusies papētīt latviešu nedzīdīgo kultūru, vēsturi, zīmju valodu utt.

□ Vai mācības noteik zīmju valodā?

— Jā, nedzīdīgo klasēs visi skolotāji to pārvalda un liešķā dala arī paši zīmju valodā vada nodarbības. Ja kādam vājāka valodas prasme un sarežģītāka viela jāskaidro, tad talkā nāk tulki. Skolā strādā arī vairāki nedzīdīgie skolotāji.

Man pašai vismīlākās ir stundas, kur mums māca zviedru zīmju valodu — zīmes, gramatiku, sazināšanās veidus. Skolā ir 4 zīmju valodas skolotāji.

□ Cik plaši zīmju valoda izplatīta un tiek lietota Zviedrijā?

— Ir samērā liela sabiedrības dala, kas pārvalda šo valodu, par to interesējas vai mācās to. Mana mamma Alīna, piemēram, māca ZV nedzīdīgo

skolā, kā arī ģimnāzijā dzirdēgajiem skolēniem un kursos dzirdīgiem vecākiem ar nedzīdīgiem bērniem. Arī man komunikācijā šī valoda ir ļoti svarīga, kaut arī protu runāt zviedriski.

□ Ko darījāt šeit, Latvijā?

— Uz Latviju braucu katru gadu. Pirmām kārtām jau tāpēc, lai satiktu savu tēti Andri Bergmani. Pēc viņa ļoti ilgojos. Bez tam šoreiz cītīgi vācu materiālus savam iepriekš minētam projektam par latviešu nedzīdīgo kultūru, valodu utt. Biju daudzās nedzīdīgo organizācijās, sākot no bērnudārza un skolām, beidzot ar Rehabilitācijas centru un kultūras nāmu «Rītausma».

Sarunājos ar darbiniekiem, intervēju nedzīdīgos apmeklētājus. Filmēju ar videokameru. Mājās, Zviedrijā, to visu apkopōsu. Ceru, ka spēšu radīt labdarbu, ko pēc tam, iespējams, izmantos arī Zviedrijas Universitātes Valodu institūts, kas pētīzīmju valodu.

□ Jūs teicāt — mājās... Vai dzīvesvietu Zviedrijā izjūtat kā savas īstās mājas?

— Jā, tā tas patiešām ir. Tur jūtos vislabāk. Latvijā labprāt atbraucu, tiekos ar tēti, ar paziņām, apskatos, kā attīstās un ar katu gadu skaistāka top Rīga un citas vietas. Bet savu tālāko dzīvi un darbu saistu jau ar Zviedriju. Liekas, ka vismaz pašlaik tur nedzīdīgajiem ir vieglāk dzīvot, sasniegta savus mērķus, saņemt valsts un sabiedrības izpratni.

□ Ko jūs vēlētos teikt mūsu sarunas noslēgumā?

— Vislielāko paldies visiem, kas man palīdzēja materiālu vākšanā projektam: tētim par pacietīgo izvadāšanu, Zīmju valodas, Komunikāciju centra, KC «Rītausma», bērnudārza, skolu, LNS muzeja vadībai un darbiniekim, nedzīdīgo adventistu kopai, cilvēkiem, ar kuriem runājos, un visiem pārējiem, kurus neesmu šeit piemērusi.

Apsolu, ka pēc projekta pabeigšanas kādu eksemplāru atsūtīšu arī uz Latviju, lai arī jūs šeit varētu izvērtēt — kas no tā visa sanācis. ♦

Zino «KS» redakcija

«KS» logo konkurs

5. novembra redkolēģijas sēdē tika apkopoti «KS» logo konkursa rezultāti: iesniegti 3 autoru 15 priekšlikumi.

Redkolēģija nespēja vienoties par vērtēšanas procedūru un nolēma uzdot redakcijai pašai noteikt labāko un piemērotāko variantu, kā arī ieteica redakcijai pašlaik atturēties no avīzes «galvinās» nomaiņas līdz kādai zīmīgai jubilejai — gadskārtai, apaļam numuram utt.

Un tā — par labāko priekšlikumu autoru atzīts Uldis Ozols. Apsveicam! Lūdzam redakcijā saņemt balvu.

Pateicamies darbu autoriem par iesniegtajiem priekšlikumiem. Pateicības veltes — redakcijā.

Par kreditiem

«KS» saņēmusi jūrmalnieces S. Lukšas vēstuli ar ieteikumu LNS valdei — nemt kreditu bankā, lai veiktu nepieciešamo nekustamo īpašumu remontu.

Šo ieteikumu komentē LNS prezidents Arnolds Pavlins:

«Mūsu savienībai lieli finansiāli ieguldījumi nepieciešami, lai atrisinātu 3 problēmas: saremontēt LNS īpašumā esošās ēkas, privatizēt zemi, uz kuras tie atrodas, un iegādātu jaunu mītnes vietu klubam Liepājā. Kopsummā tam būtu vajadzīgi apmēram 250 tūkst. latu. Tā ir ļoti liela summa priekš mums. Kur to nemt?

Kredītu bankā varētu nosaukt par LNS pašnāvību, pilnigu bankrotu, jo mēs nebūsim spējīgi to atdot. Ne veltī daudzi nedzīdīgie biedri nāk lūgt aizdevumu no LNS. Viri labi zina, cik bargi noteikumi ir bankās, cik lieli procenti jāmaksā un žēlastības nav nekādas. Ja nespēj atdot, seko ūtrupe un bankrots.

Aizņemties no bankām var tikai turīgi cilvēki vai firmas ar stabiliem un ilglaicīgiem ienākumu avotiem. Mums tādu nav, tāpēc jārēķinās tikai ar savām iespējām — pakāpeniski, vairāku gadu garumā jāatlīcina kāda nauja minēto jautājumu risināšanai. Tāda pieeja nav ne populāra, ne ātra, bet tā ir iespēja kaut ko izdarīt, saglabājot mūsu pašu pamatu — LNS kā ilgtspējīgu, darbīgu organizāciju.» ♦

Sporta ziņas

Milzīga zīvs!

Andris Žurakovskis

Mani sauc Andris Žurakovskis, man ir 29 gadi. Šo lielo zīvi — līdaku no laivas ar velcešanu noķēru 2. decembra pēcpusdienā, jau metoties krēslai.

Cīņa ar šo Lielupes milzeni ilga 5 minūtes. Mans draugs Aleksandrs Romanovs palīdzēja ievilkto laivā. Tas nebija viegli!

Vispirms pakēra ar rokas āki, tas salūza, bet tad paspēja sakert ar roku zem žaunām. Protams, roka asinjoja, bet gandrījums bija lielāks par sāpēm.

Tik lielu līdaku līdz šim savā 29 gadu mūžā vēl neesmu noķērīši! Par to man joti liels

prieks. Novēlu Jaunajā gadā arī citiem makšķerniekiem tādu pašu veiksmi — ne asakas visiem!

Ar velosipēdu ekstrēmāk

Deaf Pepe,
autora pseudonīms

Pie estiņiem vasaras bei-gās bija aizbraucis «Kopsoli» aktīvais lasītājs Pēteris Kursītis. Viņi ar nedzīrdīgo orientieristu izlaisti nokļuva Igaunijā netālu no Pērnavas, jaukā ziemas sporta bāzē «Joulu-mae» (igauniski «Salaveča kalns») www.joulumae.ee. Tur risinājās Ziemeļvalstu nedzīrdīgo sacensības orientēšanās sportā un mūsu orientieristiem tur veicās.

Sanēmām daudz medaļu, gandrīz katram tika, tiesa, ārpus konkursa bija ukraini un ūcieši. Ukraini bija daudz spēcīgāki par pārējiem, izņemot lietuvieti Tomasi Kuzminski, kurš jau ir augstas klases orientierists pat stāp dzīrdīgajiem.

Šo sacensību starplaikā notika Igaunijas čempionāts velokro-sā un Pēteris, daudz nedomājot, paņēma nomā kalnu velosipēdu un mēģināja sacentties ar igau-niem, kuriem šis bija 3. čempio-nāts. Jā, kā viņš pats apgalvoja — bija interesanti nobraukt ar viņiem krosa distanci.

Daudz līkumu, turklāt caur priežu jaunaudzi pa šauru tacī-

nu, tad uzreiz kāpums kalnā apm. 100 m augstumā, tad atkal lejā un tā likločiem. Stāp 15 startējošiem Pēteris bija tikai 5. vietā, stāp citu, izstājās kādi 5 vai 6 velobraucēji, jo šis kross esot bijis grūtāks par iepriekšējiem.

Ar avizes starpniecību Pēte-ris Kursītis līdz atsaukties velo-entuziastus, lai mēģinātu noor-ganizēt braucienus uz velokro-sa sacensībām arī tepat Latvijā, pēc tam citviet. Daudz sacensību organizē dzīrdīgo sporta klubi, piemēram, Siguldā, Smiltenē, Ērglos, Kuldīgā, kā arī te-

CV: LĪDAKA

Makšķernieks: Andris Žu-rakovskis

Lielums: svars 11,100 kg; ga-rums 113 cm; vē-dera diametrs — 54 cm.

Vieta: Lielupe (Gatupe)

Datums: 2003. gada 2. decembrī

Makšķerrīki: «Ugly Stik» (Line Spin) 2,7 m kāts, «JAXON» AXEL AX 350 spole, «STREAM» 0,18 pītā aukla.

Ēsma: gumij-zivs «SPRO» dzel-tenā, 25 cm

Laiks: DA vējš 2 — 7 m/s, +4 °C, apmācies.

Liecinieki: Aleksandrs Ro-manovs, Viktors Aržaniks.

pat Rīgā.

Jāpiezīmē, ka Rīgas nedzīr-dīgo auto — moto klubs «Trīs punkti» šajā gadā noorganizēja divus velokrosus pavasarī un rudenī, un tur tiešām piedalījās daudzi interesenti — gan mazi, gan lieli, gan dāmas, gan kungi.

Ar velosipēdu startē arī orientieristi: karte planšetē uz stūres un brauc pa ceļiem, me-ža taciņām, stīgām, nu, protams, ja spēj un vēlas, nav aizliegts arī pa sūnām, purvu, cauri krūmiem utt. Pēteris Kursītis jau sagatavojis vairākus velomaršrus. Ar Pēteri varat sazināties, sūtot SMS uz telefona numuru: 6315198 vai arī pa e-pastu: pepensk@inbox.lv

Sekojet nākamgad informā-cijai «Kopsolī»! Būs jaunas zi-nas. Jau tagad sagatavojiet ve-lokipēdus pavasarim, neaizmir-stot iegādāties aizsargķiveres. Pēteris apgalvo, tās ir ļoti nepie-nieciešamas, jo reiz viņš pats krita no velosipēda ar galvu pa priek-šu, nedaudz pat kaklu izmežgija — nelielā nātru zālājā pie strau-tīņa uzduroties uz slidena koka gabala, un salocīja priekšējo rie-pu, bet galva vesela! Tāds, lūk, piedzivojums.

Attēla: Pēteris Kursītis ve-lokro-sa čempionātā Igaunijā.

Ievērībai!

LNSF individuālais čempionāts šautriņu mešanā notiks 24. janvārī kultūras centrā «Iļģuciems» Rīgā, Lidopo ielā 27.

Jābrauc ar 9. vai 21. trolejbusu līdz kultūras centram «Iļģuciems». Da-libnieku pieteikumi jāie-sniedz tiesnešu kolēģijai 1 stundu pirms sacensību sā-kuma. Dalības maksas:

✓ ar sporta klubu savu biedru oficiālu pieteikumu — bez maksas;

✓ pārējiem — 2 Ls.

Turpat pl. 14 notiks tur-nirs arī bērniem (uz magnē-tisko mērķi).

Ziņo RSK

Rīgas Nedzīrdīgo meistarsacīkstes florbolā komandām

1. februārī pl. 13

Rīgas 51. vidusskola Maskavas ielā 262.

Komandu pieteikumi jāie-sniedz sacensību galvenajam tiesnesim ne vēlāk kā 30 min. pirms sacensību sākuma. Dalības maksas: RSK kluba biedriem bez maksas, pārējiem — kas nedzīvo Rīgā — 1,50 Ls, bet rīdziniekiem — 3 Ls.

Rīgas Nedzīrdīgo meistarsacīkstes boulingā

15. februārī pl. 11

TOSS boulinga halē Rīgā, Kengaraga ielā 6. Registrācija no pl. 10 — 10.30. Dalībnieku skaits ierobežots. Sikāka infor-mācija RSK «Nedzīrdīgo sports» birojā.

Rīgas Nedzīrdīgo meistarsacīkstes basketbolā

3. februārī pl. 18

(turpmāk katru otrdienu) Rīgas 51. vidusskolā. Komandu pieteikumi jāie-sniedz 30 min. pirms sacensību sākuma. Vi-siem spēlētājiem jābūl RSK «Nedzīrdīgo Sports» biedriem.

Citās organizācijās

Iz «Efraims» dzīves

Ivars Kalnīns

Mūsu nedzīrdīgo jauniešu un viņu draugu organizācija «Efraims» ar savām idejām un realizētām aktivitātēm pamažām klūst pazīstama ne tikai nedzīrdīgo kopienā, bet arī ārpus tās. Pateicoties mūsu jauniešu energijai un dzīrdīgo jauniešu ieinteresētībai veidojas sadarbība un kontakti plašākā sabiedrībā.

Novembra beigās Latvijas Universitātē tika organizēts sadraudzības vakars ar turienes jauniešu atturības un veselības veicināšanas organizāciju. Mēs iepazīnāmies ar LU studējošiem jauniešiem no dažādām fakultātēm, kuri ar mērķi cīnīties pret atkarībām dodas uz dažādām skolām lasīt lekcijas par smēķēšanas, alkoholisma,

toksikomānijas un narkotisko vielu kaitīgumu. Savukārt mēs informējām par savām aktivitātēm un parādījām viņiem agrāk nedzīetus priekšnesumus melodeklamācijas «Kino» un «Vēl ir laiks» un kustību teātra etiņi «Nemiers». Grupa «Alias» Ineses Immures vadībā un Raiņa vakarskolas nedzīrdīgo teātra trupa Ulda Ozola vadībā patiešām atstāja lielu iespaidu uz dzīrdīgiem jauniešiem.

Lai vēl ciešāk satuvinātos, noorganizējām rotājas, kas būtiski veicināja saprāšanos starp abām jauniešu grupām. Pasākumu noslēdzot, secinājām, ka dzīrdīgajos jauniešos jau acīmredzami radusies interese par turpmākajiem kopīgiem pasākumiem. Piemēram, vairāki izteica vēlmi apgūt zīmu valodu, noorganizēt basketbola maču starp abām organizācijām utt.

Visi sastājāmies aplī un katrs izteicās par sevi un par šo vakaru. Vienprātīgi atzinām, ka tas izdevies superīgi.

Vēlmi tikties ar mūsu organizāciju izteikusi vēl viena jauniešu grupa — klubs «Māja». Tišanos plānojam janvārī.

Bet personiskā dzīve? Beidzot tu saprātīsi, ka jābeidz šī uzupurēšanās un izdabāšana, un pirmām kārtām jāiemīl sevi. Tad arī notiks lielais pavērsiens, sitīs liktenīgā stunda — nāks īstais (īstā). Tikai nezaudē alkāl neatkarību! Tas attiecas arī uz attiecībām ar bērniem un vecākiem.

Vērsis

(20. aprīlis — 20. maijs)

Tu nespēj atstāt neko nepadarītu, un tava spītība grauj tavus morālos un fiziskos spēkus. Atmet šo nevajadzīgo centību un uzspiestus noteikumus. Paļaujies uz likteni, kurš šajā gadā liks tavam vārdam spozi iemirdzēties. Zvaigznes aicina: mainiet darbu, dibiniet un nostipriniet ģimeni un vietu, kur dzīvot.

Sastapsi kādu, kas tevi dievinās. Kopā būs veiksmīgi darījumi, atklājumi un piedzīvojumi. Ja vien tu ļausies priekam un baudām...

Dvīni

(21. maijs — 20. jūnījs)

Nāksies mainīt attieksmi pret lietām un cilvēkiem. Sāc gadu ar drosmi un veiksmes apziņu. Beidz citiem izdabāt. Pirmā vietā liekot pašapziņu, ar panākumiem īstenosī savas idejas. Emocijas jāatstāj malā. Biznesā galvenais godigums.

Zvaigznes sola piestāt drošā ostā un baudīt pilnīgu uzticēšanos attiecībās. To-mēr atdošanās jūtām nebūs padošanās otram. Uzmanies no iekšējās neatkarības konflikta!

Mūsu organizācijai uzsmaidījusi vēl viena veiksme — Eiropas Savienības programmā «Jaunatne» apstiprināts mūsu iesniegtais projekts «Ceļam tiltu starp skaņu un klusuma pasauli». Projekta mērķis ir nedzīrdīgo jauniešu integrācija dzīrdīgo vienaudžu vidē — veidosim «Efraima» mājaslapu, izdosim informatīvo izdevumu, kas iznāks reizi divos mēnešos, organizēsim informatīvo pasākumu Pasaules Nedzīrdīgo dienā Rīgas Raiņa vakarskolā.

Projekta realizēšanu sāksim jau 2004. gada februārī, kad notiks informatīvā izdevuma prezentācija apvienības «Efraims» gada jubilejā. Informatīvajā izdevumā plānojam ietvert plašu rakstu klāstu par nedzīrdību un nedzīrdīgajiem, viņu valodu, vēsturi, kultūru, kā arī viedokļus un komentārus no dzīrdīgo pusēs. Izdevums būs pieejams ne tikai nedzīrdīgajiem, bet plašam sabiedrības lokam.

Mūsu projekta galvenie sadarbības partneri ir P.Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs un Rīgas Raiņa 8.vakara vidusskola. ♦

Vēzis

(21. jūnījs — 22. jūlijjs)

Katram mākonim ir sudraba maliņa. Kāp pāri bailēm, riskē, jo tu vari tikai iegūt — citu darbu vai dzīvesvietu, jaunus biznesa partnerus. Šis ir labākais laiks pārmaiņām, bet — tikai mierīgi, ar smaidu, mieru.

Gads sola emocionālu komfortu, atiecību līdzsvarošanos, nedrošības izzušanu sabiedriskā un intimā sfērā, arī tālākus ceļojumus. Izvairieties no parādiem, kreditiem.

Lauva

(23. jūlijs — 22. augusts)

Tevi tracīnāja sasietās rokas, piespēta pakļaušanās. Vēl tikai mazliet pacietības — un tu atkal būsi virsotnē, lepni komandēsi visus. Tikai jāsavāc īstā komanda, pārbaudīti talanti ar jaunām iemaņām, un spozi panākumi garantēti.

Atver biezos mūrus, kas sargā tavu sirdi. Tajā ienāks cilvēks, kas būs kā bez prāta tevis dēļ un palīdzēs tev arī grūtos brīžos. Šis ir ieguvumu laiks — sper soli, un pasaule piederēs tev!

Jaunava

(23. augusts — 22. septembris)

Tevi gaida pārbaudījumi, lai sasniegtu augstāku personības līmeni. Tevi vajās sajūta, ka panākumi iet secen, veiksme smaidīda citiem, nauda iztek caur pirkstiem.

Mācies neizdāļāt sevi visiem, izbeidz

Horoskopī

2004. — Pērtīka gads

Pērtīkis — šis gudrās, izveicīgais, viltīgais un jautrais radījums mums sola lus-tigu, piedzīvo-jumiem bagātu, interesantu gadu ar daudzām jaunām iespējām. Vai tās vēlēsimies un pratīsim izmantot? Tas katrā pašā ziņā un varēšanā. Būs jāriskē, jāmeklē risinājumi sarežģītās situācijās, bet uzvarēs tie, kuri būs neatlaidīgi un radoši, kuriem pliemīt fantazijas spēja, elastīgs prāts, ātra reakcija uz notiku-miem, nerimstošs dzīvesprieks.

Auns

(21. marts — 19. aprīlis)

Beidzot beigsies likstas un nebūšanas, kas tevi palaikam piemeklēja pagājušā gadā. Paies vien daži mēneši, kad tu me-tīsies jaunu projektu radīšanā un pildīšanā. Uzradīsies daudzsolosīs biznesa partneris ar izdevīgiem piedāvājumiem. Nepalaid tos garām, un tavs naudasmaks kļūs daudz biezāks.

2004. — Pērtīka gads

Sākums 11.lpp.

attiecības, kurām nav nākotnes, turies pa gabalu no pesimistiem, izmantotājiem, gauduļiem. Atgūsti pašcieņu un liec lietā savu pievilcību, spējas un izvēli — tā visa tev ir gana! Panākumi nodrošināti, strādāsi ārzemēs vai sadarbosis ar ārzemju partneriem.

svari (23. septembris — 22. oktobris)

Koncentrējies vienai galvenai lietai — savas dzīves kapitālremontam. Uzticīties veselam saprātam un lietišķām attiecībām, nevis draugu būšanai. Ar disciplīnu, savaldību, izturību un augstākstāvošo labvēlibu tiksi pie naudas un pakāpiena karjerā.

Milestības maigums sadziedēs tavu viegli ievainojamo jūtīgo sirdi un ļaus tev iztikt bez tēlošanas intīmo jūtu sfērā. Tikai neatļaujies vieglprātīgus sānsolus!

Skorpions (23. oktobris — 21. novembris)

Kaut kāds panākums visās dzīves jomās. Tomēr nezaudē drosmi un pacietību, neklausies ļaunās un skaudīgās mēlēs. Tavs vājums ir arī tavs spēks. Apvienojies ar kādu uzņēmīgu, spējīgu, turīgu domubiedru, un viss izdosies.

Sargi savu sirdi, neizdzāļ to un meklē dvēseles radinieku. Laid sev klāt tikai to, kas tev garīgi tuvs un dziļi jūtošs. Slepens flirts nav domāts tev!

Strēlnieks (22. novembris — 21. decembris)

Tu esi vidū starp darbu (ceļu), kas beiždas, un to, kas sākas. Saki jā tam, kas nāk tev prelī, pieņem izaicinājumus, dibini jaunas partnerattiecības, iesaisties nebijušos projektos, riskē — un tu uzvarēsi. Tev ir labas izredzes uz mantojumu, kāda īpašuma iegūšanu.

Nevaino sevi milestības neveiksmēs, nemeklē vairs kompromisus, bet izšķiries — jā vai nē. Ieskaties sirdi un izlem: aiziet vai palikt kopā uz mūžu. Pēc tam dzīvot būs daudz vieglāk.

Mežāzis (22. decembris — 19. janvāris)

Tavā dzīvē haosa periods, tu laipo no krizes uz krizi stresā un emocionālā trausmē. Tomēr tu spēj savākties, būt paciešīgs, pašpārliecināts. Tev dzīve ir kā šaha

spēle — no baltā uz melno laukumu krustām šķērsām. Pa vidu — panākumi, nauda, uzvaras. Nezaudē galvu no tā!

Ūdensvīrs (20. janvāris — 18. februāris)

Tu esi ierauts cīnījā, tevi cenšas kontroli, apspiest, virzīt. Nepadodies, jo šis ir tavu tālejošo plānu laiks. Strādāsi smagi, — vīlsies partneros. Taču ar risku sasniegusi finansiālu un morālu neatkarību, par spīti nelabvēliem. Seko veselības stāvoklim!

Tu vēlreiz sapratīsi, cik liela vērtība ir godīgām, atklātām attiecībām, bet mīlestībā uz tām vedis šaura taciņa. Nenomādies!

Zivis (19. februāris — 20. marts)

Tikai daži mēneši, un tu jutīsi izmaiņas: citi mērķi, atšķirīgs dzīvesveids un radošās izpausmes. Saņemsi ieteikmīgu personu atbalstu, pieauga ienākumi un publicitāte.

Aizmirsti pēdējo gadu pārdzīvojumus, sarauj vecās vāžas un atver sirdi jaunām jūtām, kas sniegs sengaidīto romantiku. Seko saviem sapņiem, un tu spēsi piepildīt tos pats un palīdzēsi citiem to izdarīt. ♦

Mīļi sveicam!

Godātie jubilāri! Katrs jūsu dzīves gads sākus Jaunajā gadā, kad varat izlemt — ko uzent līdzi no iepriekšējā dzīves laika, ko atlāt pagātnē. It sevišķi tad, ja zprit kāds īpaši apalš gads.

Nemiet sev līdzi krūsainus prieka brīzus, sirsniņu attiecību mirdzumus, patiesu jātu siltumu, ko esat barūjis aizvadītajos gados. Papildiniet, attīstiet to ar jaunām izjūtām, dzīlāku skatījumu uz visu, kas vēl nāks pretī jums dzīves ceļā. Lai pelēkajā ikdienu biežāk iedzirkstas krāsas un dzīvesprieks!

Ja pietrāka man spēciņa,

Nepietrāka padomiņa.

Kam spēciņš, kam darbiņš,

Lai uem manu padomiņu.

Ai lautiņi, ai lautiņi,

Klausiet zelta padomiņu:

Veci laudis, gudri laudis,

Tie dod labu padomiņu.

Kas var dziesmas izdziedāt,

Kas valodas izrunāt?

Nevar manu ilgu māžu

Nebijašu padarīt.

95

28. II VACLAVS JOČUNS, Rīgas biedrība

85

10. II ANNA DIMANTE, Rīgas

26. II MARTA STRAUTIŅA, Rīgas

80

24. II VALENTĪNA IVANOVA, Rīgas

24. II HELĒNA KIVLENIECE, Rēzeknes

70

4. II IVANS CVETKOVIS, Rīgas

9. II RITA JĒKULE, Liepājas

65

9. II ANNA VĪTOLA, Rīgas

12. II ZIGISMUNDS ŽOHOVSKIS, Rīgas

22. II LIDIJA BARKOVSKA, Kuldīgas

28. II VASILIJS POGREBNIJS, Rīgas

60

4. II MAIJA PŪCE, Rīgas

18. II VASILIJS BESSARABOVS, Rīgas

26. II MARTA LEBEDEVA, Smiltenes

55

1. II VALĒRIJS ČUČERILOVS, Rīgas

15. II ALEKSANDRA OKOLELOVA, Rīgas

27. II MAIJA OSIŅA, Smiltenes biedrība.

Ārkāna redaktore ILZE KOPMANE
Datormāksla BRIGITA ALDERSONE

«Dažkart dzīve
tev sniedz burvīgus mīrkļus.
Izbaudi tos!»
«KS»

Nākamais numurs 15. februāris

Īpašie sveicieni

VERONIKAI KAZULEI

Lai vēji šalc, lai brāzlas pāri lietus,
Lai debess sniega padabešus vej.
Vēl tavi gādi zalus asnus dzis
Caur labestibu, kura tevi zej.

Cienījamā
Veronikas kundze,
novēlam Jums
ilgu mūžu, stipru
veselību, un raitu
solī turpmākiem
gadiem.
Rēzeknes reģionāla
biedrība

LILIJAI FELDBERGAI

No visa labā tikai labu celt
Un krietnumam arvien tālak zelt.
No visa gaiša — gaišumu vien radīt.
Tā savu mūžu svētīgi tik vadīt.

Sirsniņi sveicam lielajā,
apalajā jubilejā.
Rīgas RB Latgales grupas biedri

ALEKSANDRAM LINIŅAM

Kāds esi, tāds esi
Līdz galam tu pats.
Gaišas domas sevi nesi,
Lai Saulains skats.
Sveicam 40 gadu jubilejā, un lai
veiksmīgs dzīves ceļš turpmāk!
RSK - Nedzīrdigo Sports